

Afgrøde- og arealfordeling for økologiske afgrøder i Danmark i perioden 2000 – 2006

af Jesper Hansen. Kilde: Landscentret, Økologi

På baggrund af de årlige indberetninger til Plantedirektoratet er udarbejdet forskellige grafiske oversigter over anvendelsen af det økologiske areal i Danmark. Arealet med korn og bælgssæd til modenhed er faldet fra ca. 66.000 ha i 2002 til 41.000 ha i 2007.

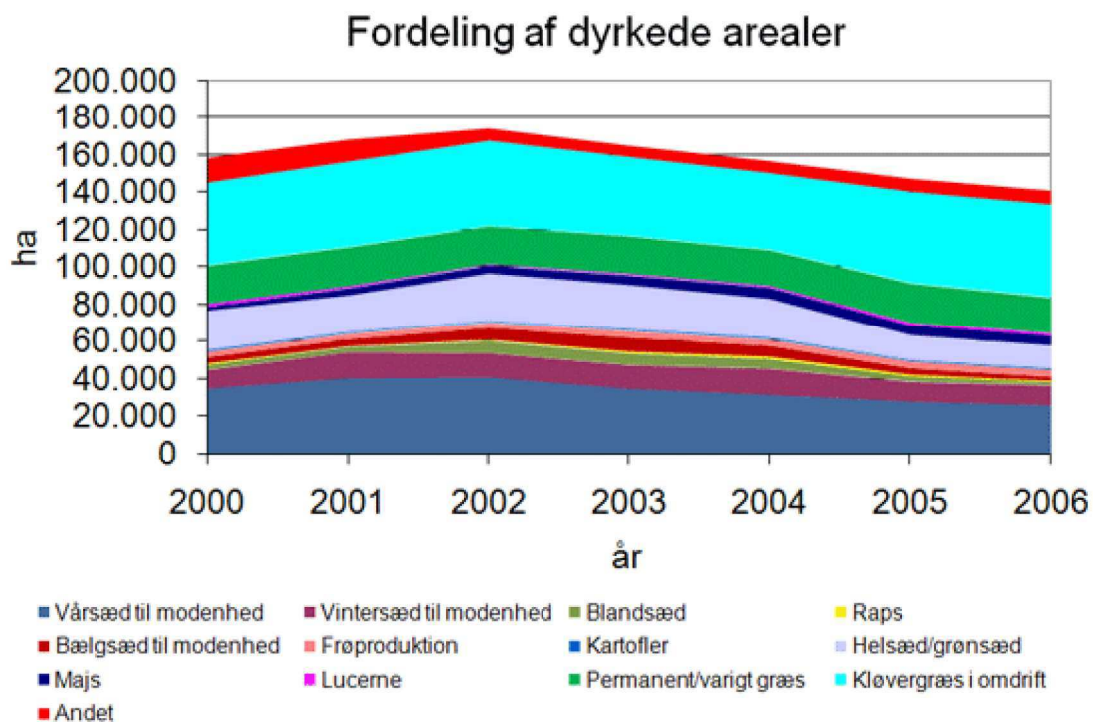
Figur 1 viser ha økologisk dyrket areal og afgrødefordelingen i 2000 – 2006. Stigningen i arealet først i perioden skyldes det høje tilskud til omlægning på bedrifter uden mælkekvote midt i 90'erne og frem til 2003. Faldet i arealet fra 2002 frem til 2006 hænger overvejende sammen med de meget lave priser på korn og bælgssæd, der har været siden høsten 2002. De lave priser har medført, at en del landmænd har lagt produktionen tilbage til konventionel drift eller helt er ophørt med landbrugsproduktion.

Det er primært arealer med vårbyg til modenhed og helsæd, der er blevet reduceret, hvilket skyldes, at vårbyg til modenhed i mange til-

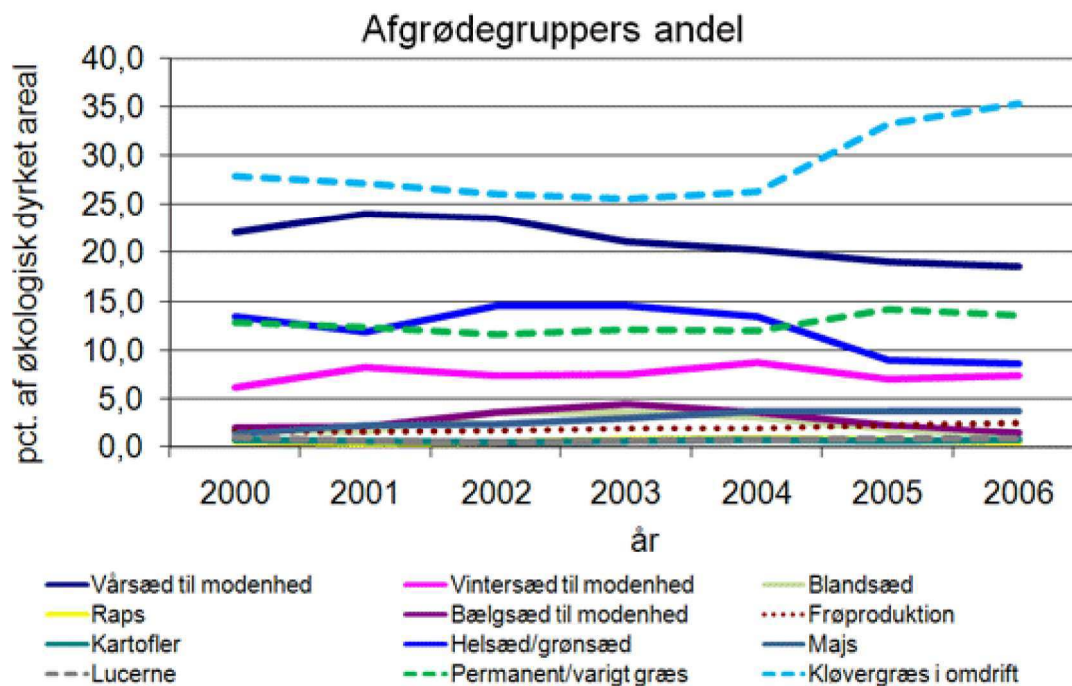
fælde ikke er den ideelle vårsædsart ved økologisk produktion. Samtidig er helsæd af vårbyg ikke længere så anvendt i den økologiske mælkeproduktion.

I figur 2 ses den procentvise fordeling af de forskellige afgrøder. Det er vigtigt at bemærke stigningen i andel kløvergræs fra 2004. Stigningen skyldes, at landmændene i forlængelse af de dårlige kornpriser har indført en større andel kløvergræs i sædskiftet, samt at den økologiske mælkekvote hele tiden vokser, hvorfor der skal bruges mere grovfoder. Generelt anbefales det at have kløvergræs i sit sædskifte, selvom der undtagelsesvis kan være argumenter for at udelade det i en kort periode. Stigningen i arealet med kløvergræs har medført et fald i arealet med vårsæd til henholdsvis modenhed og til helsæd.

Det ses også, at mens arealet med vårsæd falder i perioden, er arealet med vintersæd stabilt.

Figur 1. Økologisk dyrket areal og afgrødefordelingen i 2000 – 2006.

Figur 2. Procentvis fordeling af de forskellige afgrøder i 2000 – 2006.

Faldet i arealet med vårsæd skyldes, at det økologiske areal er blevet reduceret og der som sagt er kommet mere kløvergræs på bekostning af vårsæden. At arealet med vintersæd har været stabilt skyldes primært, at vintersæd dyrkes på en plads i sædskiftet, hvor det ikke er naturligt at erstatte den med kløvergræs.

Inden for vintersæd er rug og triticale de "største" afgrøder. Vinterbyg lykkes tilsyneladende dårligt ved økologisk dyrkning, hvorfor dyrkingen er yderst begrænset. Vinterrug er derimod en meget dyrkningssikker afgrøde, men prisen på foderrug varierer meget. Arealet med rug og hvede har været faldende fra 2004 til 2007. Dette er blevet opvejet af en tilsvarende stigning i arealet med triticale.

Inden for vårsæd steg arealet med vårhvede fra 2000 til 2004 efterhånden som kendskabet til afgrøden blev mere udbredt og flere avlere forsøgte at imødegå de faldende priser ved at producere konsumkorn af vårhvede. Desværre kunne konsumkorn ikke helt kompensere for de faldende kornpriser, og i 2005 blev vårtriticale for alvor introduceret i det økologiske sædskifte på bekostning af vårhvede.

I perioden er arealet med bælgsæd og blandsæd faldet til et meget lavt niveau. Det skyldes primært, at økologisk soja på verdensmarkedet er billigt, hvorfor dansk produceret protein i form af ærter, lupin og hestebønner ikke er konkurrencedygtigt på prisen. Den lave sojapris skyldes lave dyrkningsomkostninger i Kina og Sydamerika hvor størstedelen af sojaen produceres. Endvidere handles soja i dollars på verdensmarkedet og dollarkursen har været lav igennem flere år.

For bælgsæds vedkommende er det primært ærter, der bliver dyrket. Andelen af hestebønner er steget en lille smule i takt med, at der har været fokus på, at bønnerne uden problemer kunne anvendes i foder. I forsøget på at finde en alternativ proteinkilde, er der gennemført mange forsøg med i lupindyrkning i perioden 2000 – 2003. Det så på et tidspunkt ud til, at lupin kunne blive en ny spændende afgrøde, men problemer med ukrudt, udbyttestabilitet og pris har medført, at lupin nu kun dyrkes i begrænset omfang - primært til eget foder.

Med de stigende priser på korn, må vi alt andet lige forvente en stigning i arealet med korn på bekostning af kløvergræs på kort sigt.